

Vadstena, Pyhä Birgitta ja paljon muuta.

Kun sain kuulla että yhdistyksemme Raision ja Naantalın Pohjola-Norden tekee matkan Vadstenaan innostuin heti. Olen käynyt Vadstenassa kerran vuosia sitten, pikavisiitillä. Päätös lähteä mukaan syntyi sekunnin murto-osassa, ei tarvinnut miettiä, olihan minulla jo kokemuksia yhdistyksemme matkoista, ja pelkästään loistavia. Matkaryhmä Jyrki Aaltonen, Jaakko Saviranta ja Leena Kortesoalo olivat taas tehneet käsikirjoituksen. Kirjoitankin tätä pientä matkakertomusta ihan omasta näkökulmastani, hyvin subjektiivinen juttu siis.

Torstaina 3.8.2017 nousin iloisella mielellä Taivassalon bussiin muitten seuraan, meitä oli 32 matkajaa. Suuntana oli Naantalın satama josta Ropax-alus Finnclipper myöhään illalla lähti kohti Ruotsin Kapellskäriä. Lyhyeen mutta rauhallisen yön jälkeen erittäin hyväksi ja mukavaksi osoittautuva kuljettajamme Hannu Hyytiäinen ajoi laivasta ulos sateeseen, sade nyt ei yllättänyt, meille ei oltu luvattu erityisen hyviä reissusäitä. Sitten alkoi antoisa retki ihan oikeasti.

Matkalla kuultu Jaakko Savirannan kertoma loistava historiankatsaus oli ainakin minulle tuiki tarpeellinen. Tässä kohtaa pitää tunnustaa, että koulussa historia oppiaineena ei ollut ihan minun juttujani, sain kerran kokeesta 4+ ja todistukseen, varsinkin äitini kauhistukseksi, numeron 5. Perheen maine parani sitten 30 vuotta myöhemmin kun poikani sai historiasta koulussa stipendin! Meillä sattui vielä olemaan sama opettaja ja kadulla minut nähdessään hän katsoi minua hymyillen silmiin ja totesi: “ ei uskoisi että hän on sinun lapsesi”.

Nyt tällä matkalla vasta selvisi minulle mm. että Nyköpingin sillalla monta kertaa näkemäni iso avain muistuttaa hirvittävästä tapahtumasta 1300-luvulla, Nyköpingin pidoista. Pidoissa Ruotsin kuningas Birger Maununpoika antoi vangita molemmat veljensä ja viedä heidät linnan vankitorniin, jossa he myöhemmin kuolivat. Tarinan mukaan Birger heitti vankitornin lukon avaimen Nyköpinginjokeen. Erittäin mielenkiintoinen tietopaketti Bjällbon suvusta, Birgerjaarlista ja Maunu Birgerinpojasta (Maunu Ladonlukko) ja heidän edesottamuksistaan tarjottiin meille samalla kun saimme katsella kauniita maisemia.

Olen vuosikymmenten aikana varmasti 150 kertaa Skoonenmatkoillani vauhdilla ohittanut Linköpingin kohdalla tien vieressä olevat lentokoneet, nyt pääsin tutustumaan Ruotsin ilmavoimien upeaan museoon. Sitä ennen teimme tutustumiskäynnin Gamla Linköpingiin, viehättävään kaupunkiin joka oli syntynyt hieman erikoisella tavalla kun Linköping kasvoi nopeasti. Kaupungin keskustan vanhoja taloja uhkasi purkaminen uusien talojen tieltä ja nämä vanhat talot päätettiin säästää ja siirtää parin kilometrin päähän viehättäväksi ulkoilmamuseoksi.

Monta kaunista kirkkoa osui hyvin suunnitellun matkan varrelle ja yksi niistä oli Vretan luostarikirkko. Luostarista ei ole kuin rauniot jäljellä, se toimi aikoinaan mahdollisesti benediktiläisenä nunnaluostarina. Kaunis kirkko on edelleen käytössä.

Monipuolisen päivän päätteeksi tulimme Vadstenaan, eikä tarvittu sadevarusteita kertaakaan.

Vadstenan Klosterhotellissa tapasimme lauantaiamulla professori Jan-Erik Nylundin. Häntä pitää kuulla, hän on mahtava kertoja, tuli paljonkin kertausta eilisestä ja saimme kuulla miten sen ajan partyprinssi nai partyprinsessan. Jan-Erik Nylund kertoi Birgitasta, hänen elämänvaiheista ja luostareista hyvin mukaansatempaavasti. Birgitta oli aikansa tärkeimpiä vaikuttajia, uskonnollisesti ja poliittisesti, hän oli Ruotsin ensimmäinen Euroopan laajuisesti tunnettu nainen.

Vadstenan kauniin linnan nähtyämme lähdimme maaseudulle. Paljon olen Ruotsissa ajellut, tietenkin nähnyt ja ihailut paikkakuntia, taajamia, metsiä, järviä, peltoja ja lakeuksia. Mutta kun nyt ajon aikana kuuntelin infoa siitä mitä ulkopuolella näin, kiinnitin ympäristöön kunnolla huomiota. Sain tietää milloin olimme lakeuksilla jossa oli kalkkikiveä, milloin kovalla peruskallioalueella. Enkä ollut ennen huomannut että pellolla kasvava vilja on nyt matalampaa kuin lapsuudessani. En uskaltanut bussissa silmiä ummistaa tai korvia sulkea, piti nähdä ja kuulla kaikki.

Järvi Tåkern ohitettiin matkalla, järvestä oli vahingossa tullut todella tärkeä lintujärvi sen jälkeen kun sen pintaa laskettiin viljelymaan lisäämiseksi. Nyt järvi on hyvin tunnettu mutta vierailukielto on lintujen takia päällä ja matkamme jatkui Alvastran raunioille. Matkalla katsastettiin “Ruotsin kirjallisuuden ensimmäinen teos”, Rökin riimukivi, Rökstenen.

Alvastran luostari oli sistersiläisluostari. Sen rauniot ovat Ombergin juurella. Luostarin perustivat ranskalaisen Clairvaux'n luostarin munkit. Pyhä Birgitta ja hänen miehensä Ulf Gudmarsson asuivat Alvastrassa ja Ulf Gudmarsson on haudattu sinne.

Päivällä patikoitiin ylös Ombergille josta saatiin ihailta ympäristöä. Ombergissa onkin sitten asunut satukuningatar Omma josta en ollut ennen kuullut. Ommasta on paljon juttuja, mm. onnettomasta kosiomatkasta jossa kosimaan tullut jättiläinen hukkui. Ommankin loppu on surullinen, mutta yksi tarina kertoo että Omman sikalan ovi on Rogslösa kirkon porttina.

Rogslösan kirkko oli kaunis, rautaportti kaunis ja erikoinen, oli sitten Omman sikalaportti tai ei. Olimme jo lähdössä kirkolta kun sinne tuli vihkiseremoniaa pitämään seurakunnan pappi Per Lindsten. Kun hän kuuli, että emme olekaan tulossa häihin, vaan tutustumiskäynnillä olevia suomalaisia hän kysyi jos sattumalta olemme se ryhmä jota hän jo eilen olisi halunut tervehtiä Vadstenan kirkossa. Per Lindsten oli illalla ollut Vadstenan kirkossa ja kuullut että Suomesta tulee ystävyyskaupunkivierailijoita. Emme kuitenkaan illallisen takia ehtineet kirkkoon. Nyt tapasimme Rogslösassa yllättäen hänen omassa kirkossaan ja hän tuli bussiin toivottamaan meidät tervetulleiksi. Hauska lämminhenkinen yhteensattuma.

Illalla oli Vadstenan kirkossa vahva esitys, musiikkidraama “Visa mig vägen”. Siihen meidät toivotti tervetulleiksi Vadstenan kunnanvaltuuston puheenjohtaja Jane Råsten. Tämä on jo 21. esitysvuosi. Se on hyvin kiitetty ja rakastettu traditio, siinä tuodaan esille merkittävimmät tapahtumat Pyhän Birgitan elämässä. Sen on tuottanut Vadstenan Föreningen Nordenin hallituksen energinen ja hurmaava puheenjohtaja Ingegerd Lindaräng, joka myös näyttelee Marian osaa.

Eikä sade vaivannut koko päivänä.

Sunnuntai-aamuna jätimme sateisen yön jäljiltä ihanan Vadstenan. Ajoimme Itä-Götan viljelylakeuksien ja pienten kylien läpi kohti Götan kanavaa. Senkin olen ylittänyt tietä pitkin monet kerrat ja aina ajatellut että matka kanavalla olisi upea kokemus. Nyt sellainen oli luvassa. Kanavassa on 52 sulkua, meidän matkamme kävisi 9 sulun kautta.

Kanavaa oli suunniteltu jo 1500-luvulla, mutta se rakennettiin vasta 1800-luvulla. Varsinainen vesistöjä yhdistävä kanava on 190 km, ihan puhdasta lapiokaivamista siinä on ollut 87 km. Kanavan historia on mielenkiintoinen ja matkaaminen sillä hieno kokemus. Ihmeellisenä pidin matkan varrella näkemäni akveduktin, siinä kanava ylittää maantien.

Mainion Motalan moottorimuseokäynnin jälkeen matka jatkui kohti Kapellskäriä.

Matkalla ohitettiin maininnan arvoinen mielenkiintoinen Kvarntorpshögen. Se on muisto 1940-luvulta, silloin alueella päätettiin ruveta tuottamaan öljyä liuskekivistä. Kivitislaamon jätteet muodostavat "kasan", josta vieläkin muodostuu savua. Kvarntorpshögen on kuitenkin tänä päivänä suosittu turistinähtävyys. Siellä on mm. hiihtomäki ja "Konst på hög"- tapahtuma. Näin kunnes joku päättää avata sinne uraankaivoksen, sitäkin sieltä löytyy.

Kivilouhokset, Tivedenin kansallispuisto, kaskisuomalaisten raivaamat maat, suurkaupunki Örebro ja Ruotsin sähkökaupunki Västerås jäivät tietoisukujen saattelemina odottamaan seuraavaa käyntiä. Ohitimme myös Arbogan, yhden Ruotsin vanhimmista ja keskiajalla kuningaskunnan tärkeimmistä kaupungeista, sieltä lähtee tärkeä Hjälmarin kanava.

Matkan loppupää jo häämötti kun ajoimme kauniin Uppsalan läpi. Siellä komea Uppsalan linna ja Tuomiokirkko, johon Kustaa Vaasa ja Carl von Linné on haudattu, liukuivat silmiemme ohi. Matkalla saimme myös nähdä vaatimattoman ojan, joka kerran nimellä Storån palveli viikinkien kulkureittinä.

Lähellä Uppsalaa pellolla olivat Moran kivet, keskiaikainen kuninkaanvaalipaikka. Kivellä valittu kuningas vannoi valansa. Ensimmäinen kivillä kruunattu kuningas oli Maunu Ladonlukko.

Pyhä Birgitta oli ollut mukana matkassamme päivittäin ja loppumatkalla ajoimme Finstan läpi. Siellä Birgitta oli syntynyt ja lapsuutensa viettänyt. Sinne Birgitan isä myös rakensi tyttärelleen kirkon ja kerrotaan siellä myös olevan paikka nimeltä Birgittas bönegrotta.

Sitten jo katsottiin kelloa ja todettiin että tulemmepa sopivasti ykkösluokan matkan jälkeen Ropax-laivalle Finnfellow ja matka Naantaliin sai alkaa.

Paljon olen matkustanut, ja paljon nähnyt. Sen takia katson olevani täysin kompetentti arviomaan yhdistyksemme matkan suunnittelijoita, "Ryhmä J,J&L". Parempaa ei ole. Aikataulut, tietoisut ja yleinen järjestyksenpito on niin huippuluokkaa ettei sitä mielestäni voi verrata mihinkään. Enkä taida olla mielipiteeni kanssa yksin.

Kiitos matkan suunnittelijat, Jyrki Aaltonen, Jaakko Saviranta ja Leena Korteso, kiitos kuljettaja Hannu Hyytiäinen ja kiitos kaikki mukavat kanssamatkaajat. Minne seuraavaksi?

Tyytyväinen matkantekijä Lena Backman